

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **T. L. N.**, zastoupena JUDr. Vladimírem Gelbičem, advokátem se sídlem Jugoslávská 11, Praha 2, proti žalovanému: **Policie České republiky**, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie, se sídlem Olšanská 2, Praha 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 1. 2010, č. j. 8 Ca 20/2009 – 21,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 13. 1. 2010, č. j. 8 Ca 20/2009 - 21, zamítl žalobu podanou žalobkyní (dále jen „stěžovatelka“) proti rozhodnutí Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie (dále jen „Policie ČR“) ze dne 22. 12. 2008, č. j. CPR-14822-1/ČJ-2008-9CPR-V214, jímž bylo k odvolání stěžovatelky změněno rozhodnutí Policie České republiky, Oblastního ředitelství služby cizinecké policie Praha ze dne 1. 10. 2008, č. j. CPPH-22749/ČJ-2008-03 tak, že „paní N. T. L., se podle § 118 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), stanovuje doba k vycestování do třiceti dnů od okamžiku, kdy pozbude postavení žadatelky o udělení mezinárodní ochrany.“ Ve zbylé části bylo odvolání zamítnuto a další výroky rozhodnutí správního orgánu I. stupně byly potvrzeny. Městský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že je ze správního spisu jednoznačně zřejmé, že stěžovatelka nepodala žádost o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu a pobývala na území České republiky od 25. 9. 2008 neoprávněně. Stěžovatelčiny žalobní námitky týkající se zdravotního stavu, jako důvodu, pro který nemohla žádost o prodloužení podat, městský soud neshledal

důvodnými, neboť stěžovatelka svá tvrzení o ambulantním léčení nijak neprokázala. Žádná objektivní skutečnost proto stěžovatelce v podání žádosti nebránila. Městský soud konstatoval, že k nepřiměřenému zásahu do rodinného života stěžovatelky rovněž nedošlo, a proto shledal rozhodnutí správního orgánu o vyhoštění stěžovatelky v souladu se zákonem.

Proti tomuto rozsudku městského soudu podala stěžovatelka v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. V kasační stížnosti uvedla, že se nechala zastupovat strýcem svého manžela P. X. H. a poté advokátkou JUDr. Irenou Strakovou. Vzhledem ke skutečnosti, že neovládá český jazyk, spoléhala na jejich odbornost a solidnost. Poté, co v prosinci 2009 konzultovala celou situaci s Ing. N. T., kterého následně zplnomocnila k zastupování, zjistila, že řada údajů, které procházejí spisem, ať již na základě překladu strýce nebo podání JUDr. Strakové, jsou v rozporu s realitou. Proto se pokusila doplnit žalobu podáním ze dne 15. 1. 2010. V předchozích řízeních tak na základě neúplných a zkreslených informací došlo k nesprávnému posouzení žaloby. Správní orgán nerespektoval ust. § 24 zákona č. 36/1967, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje podmínky použití tlumočníka nezapsaného v seznamu tlumočníků. Kvalifikace strýce stěžovatelčina manžela neodpovídá úrovni tlumočení na takovém významném jednání týkajícím se ukončení pobytu na území České republiky. I přes skutečnost, že se agendou podávání a vyřizování nejrůznějších záležitostí živí a staral se i o doklady stěžovatelky, z nedbalosti reagoval opožděně na termín vyřízení prodloužení dlouhodobého pobytu na území republiky. Tuto nedbalost se pak snažil při jednání se správním orgánem korigovat nesprávnými či zkreslenými informacemi, které se týkaly důvodů zmeškání termínu k podání žádosti. Stěžovatelka nebyla poučena o svých právech ve smyslu ust. § 4, § 33, § 36 a § 38 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Správní orgán při rozhodování opominul podle stěžovatelky aplikovat ust. § 119 odst. 3 zákona o pobytu cizinců, které upravuje vyhoštění cizince, jenž se zdržuje na území České republiky na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny. Manžel P. X. D. přicestoval na území České republiky v roce 2003 a od 18. 5. 2009 zde má trvalý pobyt. Stěžovatelka za ním přicestovala dne 22. 11. 2007 na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny. Kromě opomenutí strýce manžela došlo ke zmeškání termínu k podání žádosti o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu také v důsledku toho, že stěžovatelka byla v té době nemocná, nikoliv však hospitalizovaná, a stěžovatelčin manžel byl v té době již ve Vietnamu. Za takové situace měl správní orgán rozhodnout o porušení zákonné povinnosti jinak než trestem správního vyhoštění, neboť tento je nepřiměřeně tvrdý. Na území České republiky stěžovatelka pobývá za účelem společného soužití rodiny, bezpečnost státu nijak neohrožuje, ani veřejný pořádek a netrpí žádnou závažnou nemocí. O obsahu podané žaloby se stěžovatelky dozvěděla až dodatečně a pokus o její doplnění se nezdařil. S ohledem na výše uvedené stěžovatelka navrhla, aby byl napadený rozsudek městského soudu zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení. Přípisem ze dne 23. 2. 2010 požádala o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti a to z důvodu odstranění nepřiměřené tvrdosti zákona o pobytu cizinců.

Policie ČR ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že v odvolacím řízení přezkoumala soulad napadeného rozhodnutí a řízení s právními předpisy a dospěla k závěru, že byl spolehlivě zjištěn skutkový stav projednávané věci a nejsou o něm

důvodné pochybnosti. Proto v plném rozsahu odkázala na obsah napadeného rozhodnutí, které vydala v odvolacím řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila v podané kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ze správního a soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, pro posouzení věci následující podstatné skutečnosti. Stěžovatelce bylo na Velvyslanectví České republiky ve Vietnamu uděleno dlouhodobé vízum, které ji opravňovalo k pobytu na území do 24. 9. 2008. Do České republiky přicestovala dne 22. 11. 2007 letecky na základě víza k pobytu nad 90 dnů za účelem převzetí povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, neboť manžel měl v České republice povolen trvalý pobyt a žije zde již 7 let. Stěžovatelčin manžel onemocněl (těžká alkoholová hepatopathie ve stádiu selhávání jater) a odjel se z finančních důvodů léčit do Vietnamu. V době jeho nepřítomnosti se o stěžovatelku staral manželův strýc P. X. H. Dne 1. 10. 2008 byla stěžovatelka zajištěna hlídkou Policie ČR, neboť jí uplynula platnost víza k dlouhodobému pobytu dne 24. 9. 2008. Od 25. 9. 2008 se na území České republiky zdržuje neoprávněně. Do protokolu, který byl se stěžovatelkou dne 1. 10. 2008 sepsán, uvedla, že si vízum chtěla prodloužit, ale onemocněla žloutenkou (uvedla, že hospitalizována nebyla). Jako tlumočníka z vietnamského jazyka si pro správní řízení o správním vyhoštění stěžovatelka zvolila strýce svého manžela, pana P. X. H., který byl usnesením Policie ČR, Oblastního ředitelství služby cizinecké policie Praha ze dne 1. 10. 2008, č. j. CPPH-22749/ČJ-2008-03, ustanoven tlumočníkem. Protokol stěžovatelka za přítomnosti tlumočníka podepsala a nežádala žádných změn ani doplnění. Správní orgán přijal opatření za účelem zjištění zdravotního stavu stěžovatelky a skutečností týkajících se nemoci, pro kterou údajně nemohla včas požádat o prodloužení oprávnění k pobytu na území České republiky. Telefonicky byla dotázána lékařka infekčního oddělení nemocnici v Krči (stěžovatelka uvedla, že se zde ambulantně léčí), která sdělila, že žádná žena uvedeného jména se ambulantně na jejich oddělení neléčí. Po zadržení dne 1. 10. 2008 byla stěžovatelka převezena k vyšetření na infekční oddělení nemocnice Bulovka, kde MUDr. M. uvedla, že celou rodinu cizinky zná – jedná se o chronickou žloutenku typu B. Z lékařské zprávy ze dne 1. 10. 2008 plyne, že stěžovatelka je toho času bez známek akutního onemocnění virovou hepatitidou. Správní rozhodnutí Policie České republiky, Oblastního ředitelství služby cizinecké policie Praha o vyhoštění vychází ze skutečnosti, že stěžovatelka neoprávněně pobývala na území České republiky bez platného víza nebo oprávnění k pobytu. Platnost povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny uplynula dne 24. 9. 2008, stěžovatelka nepodala žádost o prodloužení, z území České republiky nevycestovala a svůj další pobyt na území nijak nelegalizovala.

Stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že po konzultaci své záležitosti s Ing. T. v prosinci 2009 zjistila, že v řízení bylo zásluhou pana P. X. H. a podání JUDr. Strakové uplatněno několik údajů, které jsou v rozporu se skutečností, přičemž tuto situaci se snažila napravit podáním ze dne 15. 1. 2010 doručeným městskému soudu dne 18. 1. 2010, avšak soud tyto skutečnosti nezohlednil. V kasační stížnosti tedy uplatňuje námitky směřující proti osobě pana P. X. H. a jeho tlumočnickým schopnostem, vytýká též

nedostatky skutkových zjištění zapříčiněné nízkou profesní úrovní JUDr. Strakové a pana P. X. H. Rovněž správnímu orgánu vytkla, že byla v průběhu správního řízení nedostatečně poučena o svých právech.

Nejvyšší správní soud ve vztahu k těmto důvodům, které stěžovatelka uplatnila až v kasační stížnosti, konstatuje, že v řízení o kasační stížnosti je podle ust. § 104 odst. 4 s. ř. s. kasační stížnost, respektive její část, nepřípustná, opírá-li se o důvody, které nebyly uplatněny v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, přesto že stěžovatel tak učinit mohl. Citované ustanovení představuje zavedení koncentračního principu do řízení před Nejvyšším správním soudem. Užití tohoto principu zajišťuje, aby výhrady účastníka řízení proti pravomocnému správnímu rozhodnutí byly projednány nejprve krajským (městským) soudem, přičemž Nejvyšší správní soud přezkoumá již pouze zákonnost závěrů správních soudů k jednotlivým skutkovým a právním otázkám, které jim byly v žalobě uplatněny, pokud se pochopitelně promítly do námitek kasačních). Po účastnících předcházejícího žalobního řízení lze jistě spravedlivě požadovat, aby na základě principu vigilantibus jura postupovali v řízení shora uvedeným způsobem s tím, že v případě, kdy tak neučiní, ponesou, z hlediska možnosti uplatnění procesní argumentace v dalším stupni, případné nepříznivé důsledky. V dané věci stěžovatelka mohla uvedené důvody v žalobním podání uplatnit, neboť základ námitek, které jsou nově uplatněny až v kasační stížnosti je zřejmý i z přípisu ze dne 20. 10. 2008, který JUDr. Straková zaslala v odvolacím řízení Policii ČR. Zástupkyni stěžovatelky tedy nic nebránilo v tom, aby tyto námitky řádně uplatnila i v žalobě. Na dodatečně podané doplnění žaloby dne 15. 1. 2010 městský soud nemohl nijak reagovat, neboť již dne 13. 1. 2010 byl vydán rozsudek. Vzhledem k tomu, že námitky obsažené v kasační stížnosti směřující proti osobě tlumočníka a jeho tlumočnickým schopnostem, proti solidnosti a odbornosti JUDr. Strakové, jakož i opomenutí podat jménem stěžovatelky žádost o prodloužení oprávnění k pobytu, nebyly řádně uplatněny v žalobě, Nejvyšší správní soud se jimi s ohledem na ust. § 104 odst. 4 s. ř. s. nemůže zabývat, neboť jsou nepřípustné. Nepřípustná podle citovaného ustanovení je rovněž i námitka týkající se nedostatečného poučení stěžovatelky v průběhu správního řízení o jejích právech (§§ 4, 33, 36 a 38 správního řádu), neboť tato námitka nebyla uplatněna v řízení před městským soudem, ač ji stěžovatelka uplatnit mohla.

V této souvislosti lze poukázat zejména na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2008, č. j. 8 Afs 48/2006 - 155, v němž je vysloven právní názor, že „*ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. nesleduje restrikci práv fyzických a právnických osob na přístup k soudní ochraně, nýbrž zachování kasačního charakteru řízení o kasační stížnosti. Po aktivně legitimovaných účastnících předcházejícího žalobního řízení lze spravedlivě žádat, aby na principu vigilantibus iura uplatnili veškeré důvody nezákonnosti správního rozhodnutí již v řízení před soudem prvé instance. Pokud tak neučiní, je legitimní, že z hlediska možnosti uplatnění argumentace v dalším stupni ponesou případné nepříznivé následky s tím spojené*.“ Stejně tak lze ve výše uvedené souvislosti odkázat i na rozsudek ze dne 3. 9. 2008, č. j. 1 Afs 102/2008 - 39, v němž Nejvyšší správní soud vyslovil právní názor, že „*podle § 104 odst. 4 s. ř. s. není kasační stížnost přípustná, opírá-li se jen o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Tato výhrada dopadá i na případy, kdy žalobce sice onu námitku před soudem uplatnil, učinil tak však až po uplynutí lhůty k podání žaloby*.“

Nejvyšší správní soud se tak mohl zabývat pouze kasační námitkou, v níž stěžovatelka uvádí, že ke zmeškání termínu k podání žádosti o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu přispělo i to, že v té době byla nemocná a její manžel byl ve Vietnamu.

Podle ust. § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona o pobytu cizinců vydá policie rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který pobývá na území přechodně, s dobou, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území až na 3 roky, pobývá-li cizinec na území bez víza, ač k tomu není oprávněn, nebo bez platného oprávnění k pobytu.

Podle ust. § 60 odst. 2 zákona o pobytu cizinců prodloužení doby pobytu na území na vízum nebo prodloužení doby platnosti víza je cizinec oprávněn požádat u dlouhodobých víz nejdříve 120 dnů a nejpozději 14 dnů a u krátkodobých víz nejdříve 30 dnů a nejpozději 3 dny před uplynutím doby povoleného pobytu na území nebo doby platnosti víza.

Stěžovatelce byl povolen dlouhodobý pobyt za účelem společného soužití rodiny s platností do 24. 9. 2008 a poté si nepodala žádost o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu ani jiným způsobem nezlegalizovala svůj pobyt na území České republiky. Již v průběhu správního řízení tvrdila, že žádost nepodala, neboť byla nemocná a domnívala se, že bude možné žádost podat později. Správní orgán proto učinil potřebná šetření za účelem zjištění, zda stěžovatelce bránila objektivní skutečnost nemoci podat žádost o prodloužení povolení k trvalému pobytu včas a dospěl k závěru, že žádná objektivní skutečnost stěžovatelce nebránila. Stěžovatelka neprokázala své tvrzení ohledně ambulantní léčby, nedoložila lékařské zprávy, z nichž by bylo zřejmé, že pro nemoc nemohla činit žádných úkonů, a tento stav by zabránil včasnému podání žádosti. I přes výzvu stěžovatelka nedoložila Policii ČR ani výsledky z vyšetření na infekčním oddělení Nemocnice na Bulovce, které bylo dne 1. 10. 2008 po jejím zadržení provedeno. Nejvyšší správní soud proto kasační námitku týkající se zdravotního stavu stěžovatelky jako překážky včasného podání žádosti o prodloužení pobytu na území České republiky nemohl shledat důvodnou.

K námitce ohledně nepřiměřené tvrdosti trestu vyhoštění Nejvyšší správní soud uvádí, že stěžovatelce bylo uloženo správní vyhoštění podle ust. § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona o pobytu cizinců a doba, po kterou nelze stěžovatelce umožnit vstup na území byla stanovena na jeden rok. Stěžovatelka porušila platné právní předpisy České republiky a zdržovala se na území bez oprávnění k pobytu, neboť platnost povolení k dlouhodobému pobytu na území za účelem sloučení rodiny uplynula dne 24. 9. 2008. Správní orgán dostatečně zohlednil okolnosti případu a uložil stěžovatelce správní vyhoštění pouze v délce 1 roku, též s ohledem na skutečnost, že se manžel stěžovatelky v předmětné době odjel léčit zpět do Vietnamu. Nelze proto aplikovat ust. § 119 odst. 3 zákona o pobytu cizinců, jak stěžovatelka namítá v kasační stížnosti, neboť toto ustanovení lze aplikovat pouze na cizince, který pobývá na území (myšleno též v době, kdy je rozhodováno o správním vyhoštění) na základě platného povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny. Platnost stěžovatelčina povolení však uplynula dne 24. 9. 2008, a proto správní orgán nemohl na stěžovatelku nahlížet ve smyslu podmínek stanovených

v citovaném ustanovení, neboť byla zastižena hlídkou Policie ČR již bez platného oprávnění k pobytu na území České republiky. Nejvyšší správní soud neshledal délku uloženého správního vyhoštění ve vztahu k okolnostem projednávaného případu nepřiměřenou a tuto kasační námitku proto neshledal důvodnou.

Městský soud se napadeném rozsudku nedopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky ani vady řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl bez jednání postupem podle ust. § 109 odst. 1 s. ř. s., podle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

Nejvyšší správní soud nerozhodoval o návrhu stěžovatelky na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože bez prodlení (ihned po předložení spisu a po nezbytném poučení účastníků řízení) rozhodl o věci samé.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatelka v řízení úspěch neměla a Policii ČR žádné náklady nad s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. června 2010

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu